

агенти на една политика, противна на българскитѣ национални интереси. Той пише:

„Самия авторъ на тѣзи редове, когато въ 1845 г. бѣше въ Парижъ, членове на подобни дружества се опитаха да привлѣкатъ за редовенъ членъ. Сжщо самото правителство бѣ натоварило единъ отъ пребиваващитѣ тамъ български младежи, на име Александъръ Екзархъ отъ Стара-Загора, да напише два памфлета за България: въ единия да изложи, че българската черква сжщественно се различава отъ руската, а въ другия да покаже, че измѣстването на френското влияние въ България е въ вреда на Турция. Той ги написва и предава на министерството срещу 500 франка, които отпосле се намѣриха записани въ портфейля на самия кралъ Филипъ като „извънредни разноски“ . . . И Ал. Екзархъ, като се настани отпосле вестникарь въ Цариградъ, поддържаше постоянно Парижката политика. Той дори се осмѣли да провъзгласи на всеуслышание, че българскиятъ народъ не е отъ общъ произходъ съ другитѣ славянски народи, следователно нѣма никакво сродство съ руския, и че рускитѣ черковни книги били вредни за българитѣ“.

Ал. Екзархъ развива пѣргаво изъ Европа идеята си за едно сближение между българи и турци, като българитѣ подкрепятъ открито Високата порта и потърсятъ своето образование и своитѣ граждански и черковни права въ една стабилизирана, а не разклащана отъ народностни борби Отоманска империя. Но, докато въ Парижъ и Лондонъ той действува предъ правителства и предъ обществено мнение противъ рускитѣ домогвания на Балканитѣ, въ Петербургъ презъ 1846 и 1847 г. ние го виждаме да се опълчва (въ мемоари до императоръ Николая) вече противъ турското безправие, фенерската тирания и иезуитската пропаганда въ България, за да иска руска парична помощъ за българското образование и руско официално съдействие за създаването на „българска народна свещена иерархия“. Обратътъ въ убеждения и позиви не говори най-благоприятно за характера и морала на този нѣкогашенъ турски чиновникъ, готовъ да служи на отечеството си като мѣни постоянно външнополитическитѣ си принципи. „Разнитѣ славянски народи, пише той въ френския си мемоаръ отъ 41 октомврий 1846 г., чувству-